

המבול של אחרית הימים: מה כתוב בפרשת נח על הימים שלנו

ותמלא הארץ חמס, הזוהר הקדוש על "שש מאות שנה לחיי נח", השפה האחת של מגדל בבל, ואיפה נמצאת התיבה שלנו היום

מאת הרב יוסף ביטון שליט"א

בשבוע שעבר כתבתי כאן על המדרש "מלך פרס מתגרה במלך ערבי". ובאותה שבת עצמה, לפי הדיווחים, פגע טיל של החות'ים, השליחים של איראן, באולם הנוסעים של נמל התעופה בריאד. והשבת הזאת קוראים בתורה את פרשת נח, פרשת המבול. הזוהר הקדוש לקח דווקא את הפסוק של המבול ואמר שהוא סימן לאחרית הימים. הפרשה של השבוע היא המפתח לחדשות של השבוע.

איננו נביאים, ואיננו באים לחדש נבואות או לקבוע תאריכים. אבל מה שכבר נכתב עומד לפנינו, ומי שקורא בעיניים פקוחות רואה איך המציאות של ימינו מתיישבת עליו. נלך יחד לאט, מקור אחר מקור.

כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה

ביום שבת, 10 באוקטובר, פגע טיל של החות'ים באולם נוסעים בנמל התעופה של ריאד. לפי רשות התעופה הסעודית נהרגו שנים עשר בני אדם ונפצעו שלוש מאות ותשעה. למחרת פגע שם טיל נוסף, ונהרג אדם אחד. ביום שלישי, 13 באוקטובר, נפגע בניין משרדים של חברת הנפט הסעודית ארמקו בדהראן. טורקיה, פקיסטן ומצרים גינו יחד עם סעודיה את המתקפה, ושר ההגנה של פקיסטן אמר שפקיסטן וטורקיה עומדות לצד סעודיה נגד החות'ים.

ואותו מדרש שקראנו בשבוע שעבר נפתח בשורה הזאת:

”שנה שמלך המשיח נגלה בו, כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה”

ילקוט שמעוני, ישעיה רמז תצט

כל מלכי אומות העולם, ולא רק שתי מדינות. והשבוע ראינו את ההתגרות הזאת מתרחבת.

”ותמלא הארץ חמס”

על דור המבול אומרת התורה:

”ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס”

בראשית ו, יא

ושוב, שני פסוקים אחר כך: ”קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ” (בראשית ו, יג). רש”י מפרש: ”חמס, גזל”, ועל הפסוק השני הוא כותב: ”לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל”. וכך אמרו בגמרא:

”אמר רבי יוחנן: בא וראה כמה גדול כח של חמס, שהרי דור המבול עברו על הכל, ולא נחתם עליהם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל”

סנהדרין קח ע”א

דור המבול עברו על כל העבירות שבתורה, ובכל זאת גזר הדין נחתם רק כשהתחילו לקחת בכוח את מה שאינו שלהם. ”קץ כל בשר בא” כשהעולם מתמלא בלקיחה בכוח. התורה בחרה דווקא במילה ”חמס”, וכל אחד שומע בה מה שהוא שומע.

”ותמלא הארץ”, כל הארץ

התורה לא כתבה שהחמס מילא מקום אחד. היא כתבה ”ותמלא הארץ”, כל הארץ. ובשבועיים האחרונים, סביב יום השנה לשבעה באוקטובר, ראינו את זה בעינינו. לפי משרד התפוצות תוכננו בשבועיים הראשונים של אוקטובר 357 הפגנות בעד הפלסטינים, בשלושים ותשע מדינות. באמסטרדם הונפו שלטים בתמיכה בחמאס ונשרף דגל ישראל. בברצלונה קראו המפגינים לטבח ”מבצע הרואי”. בלונדון צעדו אלפים במרכז העיר, והמשטרה עצרה עשרים איש. בניו יורק, בערב השבעה באוקטובר, השתלטו מאות מפגינים על עצרת הזיכרון לנרצחים. בפריז אסרו הרשויות הפגנה, ובית משפט ביטל את האיסור. בברלין צעדו בין אלף לשלושת אלפים וחמש מאות איש מול משרד הקנצלר.

ובקיץ האחרון פרצו אלפי מהגרים, רובם צעירים ממרוקו, את הגבול לעיר הספרדית סאוטה, ולפחות שמונה עשר מהם מתו בדרך. עד היום יש בעיר מרכזי קליטה לאלפי מהגרים, ומלך ספרד ביקר שם השבוע. על ישמעאל נאמר: ”ועל פני כל אחיו ישכן” (בראשית טז, יב), ורש”י מפרש: ”שיהיה זרעו גדול”, זרע שמתפשט על פני כל העולם. ודוד המלך כבר תיאר בתהלים את הקריאה שאנחנו שומעים היום ברחובות:

”אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד... אהלי אדום וישמעאלים מואב והגרים”

תהלים פג, ה עד ז

”לכו ונכחידם מגוי” היא בדיוק הקריאה ”מהנהר ועד הים” שצועקים היום בערי אירופה ואמריקה. ושימו לב מי עומד ברשימה: ”אדום וישמעאלים”, המערב והמזרח יחד, ”הגרים”, בני הגר. ורק כרמז בעלמא: במילה ”הגרים” שומעים היום ”מהגרים”.

והנביאים כבר אמרו מה יהיה סופו של החמס הזה. יואל הנביא אומר: ”מצרים לשממה תהיה ואדום למדבר שממה תהיה מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקיא בארצם” (יואל ד, יט), ורש”י מפרש: ”בשביל חמס שעשו עובדי כוכבים ומזלות לבני יהודה אשר שפכו את דמם”. ועובדיה הנביא אומר: ”מחמס אחיך יעקב תכסך בושה ונכרת לעולם” (עובדיה א, י). והסוף הטוב כתוב בישעיה:

”לא ישמע עוד חמס בארצך שד ושבר בגבוליך וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהלה”

ישעיה ס, יח

הזוהר הקדוש: ”בשנת שש מאות שנה לחיי נח”

ועכשיו לב הדברים. בפרשה כתוב:

”בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו”

בראשית ז, יא

והזוהר הקדוש בפרשת וירא לוקח בדיוק את הפסוק הזה:

”ובשית מאה שנין לשתי תאה יתפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא, ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה, כבר נש דמתתקן ביומא שתי תאה מכי ערב שמשא לאעלא בשבתא, אוף הכי נמי. וסימניך: בשנת שש מאות שנה לחיי נח וגוי נבקעו כל מעינות תהום רבה”

זוהר, פרשת וירא (ח”א קיז ע”א)

ובלשון הקודש: בשנת שש מאות לאלף השישי ייפתחו שערי החכמה למעלה ומעיינות החכמה למטה, והעולם יתתקן להיכנס לאלף השביעי, כמו אדם שמתכוון ביום שישי מבעוד יום להיכנס לשבת. והסימן לזה הוא הפסוק של המבול.

שנת שש מאות לאלף השישי היא שנת ה’ת”ר, 1840 למנינם. ומאז באמת ”נבקעו מעיינות”: הרכבת, החשמל, הטלגרף, הרדיו, המטוס, המחשב והאינטרנט. מבול של ידע. ודניאל הנביא כבר קבע שריבוי הדעת הוא סימן של עת הקץ: ”ואתה דניאל סתם הדברים וחתם הספר עד עת קץ, ישטטו רבים ותרבה הדעת” (דניאל יב, ד).

והמשך דברי הזוהר נשמע כאילו נכתב על השבוע הזה:

”וכדין יתחזי קשתא בעננא בגווני נהירין... כד יתער וא”ו לגבי ה”א, כדין אתין עלאין יתערוון בעלמא... קרבין בכל עלמא, וכנסת ישראל יוקים לה מעפרא, וידכר לה קודשא בריך הוא”

זוהר שם

”וכדין יתחזי קשתא בעננא בגווני נהירין”

ואז תיראה הקשת בענן בצבעים מאירים, וגם הקשת היא מפרשת נח. אותות עליונים יתעוררו בעולם, קרבות בכל העולם, וכנסת ישראל תקום מן העפר, והקדוש ברוך הוא יזכור אותה.

ובאותו מקום בזוהר אומר רבי יוסי: ”ולית לן לאתערא חושבן וקצין אחרנין”, אין לנו לעורר חשבונות וקיצים אחרים. ”וכלא תלי ליה קודשא בריך הוא כד יתובון בתשובתא... זכו אחישנה, לא זכו בעתה”. הכל תלוי בתשובה. וזה המסר שאני מבקש להעביר: במקום חשבונות של תאריכים, אחריות.

מעיינות התהום וארובות השמים

במבול היו שני מקורות של מים. "נבקעו כל מעינות תהום רבה", מים שפורצים מלמטה, "וארבת השמים נפתחו", מים שיורדים מלמעלה. והזהר מקביל אותם בדיוק: "תרעי דחכמתא לעילא", שערי החכמה שלמעלה, שהם גילוי סודות התורה, "ומבועי דחכמתא לתתא", מעיינות החכמה שלמטה, שהם חכמות העולם.

מאז ה'ת"ר פרצו מעיינות התהום: מכונת הקיטור, החשמל, הנפט שעולה ממעמקי האדמה. ובדור שלנו קרה דבר שלא היה כמותו: הבינה המלאכותית. מכונה שמדברת, כותבת, מתרגמת ועונה על כל שאלה בתוך שנייה. אדם שואל, והתשובה יורדת אליו כאילו מן השמים. החכמה שהתחילה בתהום, במעמקי האדמה, הגיעה עד ארובות השמים. ובלשון הטכנולוגיה קוראים למקום שבו נשמר כל המידע הזה "ענן". ורק לשים לב: באותו זוהר כתוב "וכדין יתחזי קשתא בעננא".

והזהר עצמו אומר בשביל מה בא כל המבול הזה של חכמה: "ויתתקן עלמא לאעלא בשביעאה", כמו ביום שישי אחר הצהריים, כשמסיימים את כל ההכנות לשבת. והרמב"ם מתאר את השבת הזאת של העולם:

"וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד"

רמב"ם, הלכות מלכים יב, ה

העולם מקבל כלים שעושים בשבילו את העבודה, כדי שהאדם יתפנה לדבר האחד שבשבילו נברא.

שפה אחת

ובאותה פרשה עצמה מסופר על מגדל בבל:

"ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות, ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות"

בראשית יא, ו

בפעם הראשונה מאז מגדל בבל יש שוב "שפה אחת". הבינה המלאכותית מתרגמת כל לשון לכל לשון ברגע אחד, וכמו שם, "לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות". כל השאלה היא מה עושים עם הכוח הזה. דור הפלגה אמרו, כלשון רש"י: "לא כל הימנו שיבור לו את העליונים, נעלה לרקיע ונעשה עמו מלחמה" (רש"י, בראשית יא, א). אותה חכמה יכולה לבנות מגדל נגד השמים, ויכולה להביא את מה שהבטיח הנביא: "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'" (צפניה ג, ט).

מבול של חכמה בלי הקדוש ברוך הוא הוא מגדל בבל. מבול של חכמה עם הקדוש ברוך הוא הוא "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". אותם מים, שני כיוונים.

הספינות שנשברות ברוח קדים

השבוע, לפי סוכנות רויטרס, אמרו בכירים איראנים שאיראן מתכננת להרחיב את התקיפות על ספינות אל מעבר למצר הורמוז, עד מפרץ עומאן. מכלית נפגעה במצר, ומחיר חבית נפט עלה לסביבות 106 דולר. ונשיא ארצות הברית אמר, לפי הדיווחים: "חכו ותראו מה נעשה לאיראן". ובתהלים כתוב:

"כי הנה המלכים נועדו עברו יחדו... ברוח קדים תשבר אניות תרשיש"

תהלים מח, ה עד ח

הרד"ק מפרש: "כי המלכים נועדו שם עם גוג ומגוג להלחם בירושלים", כלומר המזמור כולו מדבר על מלחמת גוג ומגוג. ורש"י כותב על "ברוח קדים": "הוא לשון פורענות, שהקדוש ברוך הוא נפרע בו מן הרשעים". רוח קדים היא הרוח שבאה מן המזרח. במזמור של מלחמת גוג ומגוג כתוב שאניות נשברות ברוח שבאה מן המזרח. רק לשים לב, ולא יותר.

הכוח של שלום

על דור הפלגה כתוב "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים" (בראשית יא, א). כל העולם מתאחד ומקים בריתות, והמטרה היא להילחם בעליון. גם היום אנחנו רואים בריתות חדשות כמעט בכל שבוע: טורקיה ופקיסטן לצד סעודיה, רוסיה ואיראן מן הצד השני, ואירופה שמטילה על רוסיה עוד ועוד סנקציות.

ויש כאן נקודה חשובה מאוד, דווקא בשבועות האלה של בחירות ושל מחלוקות. רש"י בסוף הפרשה משווה בין דור המבול לדור הפלגה:

"וכי איזו קשה, של דור המבול או של דור הפלגה, אלו לא פשטו יד בעיקר ואלו פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו ואלו לא נאבדו מן העולם. אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם, לכך נאבדו, ואלו היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם... למדת ששנאוי המחלוקת וגדול השלום"

רש"י, בראשית יא, ט

ובמדרש הדברים חזקים עוד יותר:

"רבי אומר: גדול השלום, שאפלו ישראל עובדים עבודת כוכבים ושלום ביניהם, אמר המקום כביכול איני יכול לשלט בהם, כיון ששלום ביניהם"

בראשית רבה לח, ו

דור שנלחם בקדוש ברוך הוא ניצל רק מפני שהיה ביניהם שלום. ואנחנו עומדים לפני בחירות, וכל אחד רוצה לנצח את השני. האחדות שלנו היא התיבה שמצילה אותנו.

בחירת מנהיגים בעיני התורה

ביום שלישי, 27 באוקטובר, מתקיימות הבחירות לכנסת, ובשבוע שאחריהן הבחירות בארצות הברית. אינני בא לדבר על מפלגות או על מועמדים. אני בא להראות מה אומרת התורה על עצם הבחירה, ומדוע היא גורלית כל כך.

הבחירה היא של העם. כך אמרו בגמרא:

”אמר רבי יצחק: אין מעמידין פרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור, שנאמר: ראו קרא ה' בשם בצלאל. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, הגון עליך בצלאל... לך אמור להם. הלך ואמר להם לישראל: הגון עליכם בצלאל”

ברכות נה ע”א

אפילו את בצלאל, שהקדוש ברוך הוא בעצמו בחר בו, לא מינו בלי לשאול את העם. וכך אמר משה רבנו: ”הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם” (דברים א, יג).

ומנהיג אחד יכול להכריע את גורל העולם כולו:

”ביקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם לתוהו ובהו בשביל יהויקים, כיון שנסתכל בדורו נתיישרה דעתו. ביקש הקדוש ברוך הוא להחזיר את העולם לתוהו ובהו מפני דורו של צדקיהו, כיון שנסתכל בצדקיהו נתיישרה דעתו”

ערכין יז ע”א

”תוהו ובהו”, אותן מילים מהפסוק השני בתורה שקראנו בשבוע שעבר. מנהיג רע יכול להביא את העולם לתוהו ובהו, ודור טוב מציל אותו. וגם להפך, צדיק אחד בראש מציל דור שלם. ושם בגמרא נחלקו האמוראים: ”חד אמר דור לפי פרנס, וחד אמר פרנס לפי דור”. המנהיג והעם קשורים זה בזה.

והנביא מזהיר: "הם המליכו ולא ממני, השירו ולא ידעתי" (הושע ח, ד). ושלמה המלך אומר: "ברבות צדיקים ישמח העם, ובמשל רשע יאנח עם" (משלי כט, ב).

ובסוף הכל בידי שמים. באותה גמרא בברכות נאמר: "שלשה צריכים רחמים: מלך טוב, שנה טובה וחלום טוב. מלך טוב, דכתיב: פלגי מים לב מלך ביד ה'". והפסוק במלואו: "פלגי מים לב מלך ביד ה' על כל אשר יחפץ יטנו" (משלי כא, א). ודניאל אומר: "מהעדה מלכין ומהקים מלכין" (דניאל ב, כא).

ולכן כל אחד ילך ויבחר, לפי ערכי התורה ולפי מצפוננו. ואחרי שבחרנו נזכור ש"לב מלך ביד ה'", ונתפלל על "מלך טוב". ובברכת "השיבה שופטינו כבראשונה", שמקורה בפסוק "ואשיבה שפטיך כבראשונה ויעצין כבתחלה, אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה" (ישעיה א, כו), כדאי להוסיף בימים האלה כוונה מיוחדת.

"צרות כנהר"

"אמר רבי יוחנן: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו, שנאמר: כי יבא כנהר צר רוח ה' נססה בו, וסמיך ליה: ובא לציון גואל"

סנהדרין צח ע"א

צרות שבאות כנהר, כמו מים שוטפים. זה המבול בגרסה של אחרית הימים. ובמקום אחר אומרת הגמרא:

"דור שבן דוד בא בו... צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות, עד שהראשונה פקודה, שניה ממהרת לבא"

סנהדרין צז ע"א

עוד לא נגמר דבר אחד, וכבר מגיע הבא. ריאד, ארמקו, הורמוז, טיל על קייב, ובכל שבוע משהו חדש.

התיבה של היום

”לך עמי בא בחדריך וסגר דלתך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבר זעם”

ישעיה כו, כ

ורש"י מפרש: "בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. דבר אחר: התבונן על מעשיך בחדרי לבך". זאת התיבה של היום. נח נכנס לתיבה והמבול עבר מעליו, ואנחנו נכנסים לבית הכנסת, לבית המדרש ולחדרי הלב, והזעם עובר מעלינו.

ובספר כתר שם טוב, מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש, מובא: "יש ב' פרושים בכל תיבה, א' בחי' זכר רחמי, ב' בחינת דין, וצדיקים מהפכים מדה"ד למדה"ר". "תיבה" היא גם מילה. בכל מילה של תפילה ושל תורה אפשר להפוך את מידת הדין למידת הרחמים.

”כי מי נח זאת לי”

ובהפטרה של השבת הזאת:

”כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מי נח עוד על הארץ, כן נשבעתי מקצף עליך ומגער בך. כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך ה'”

ישעיה נד, ט עד י

כמו שהקדוש ברוך הוא נשבע שלא יביא עוד מבול, כך נשבע שלא יכלה את עם ישראל. ההרים יזוזו, המדינות ירעדו, והברית שלו איתנו לא תמוט. ובפרשה עצמה: "לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם... ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי" (בראשית ח, כא).

”הי למבול ישב”

הגמרא מספרת שבשעת מתן תורה רעדו כל מלכי העולם, ובאו אל בלעם:

”אמרו לו: מה קול ההמון אשר שמענו, שמא מבול בא לעולם. אמר להם: הי למבול ישב. אמר להם: וישב הי מלך לעולם, כבר נשבע הקדוש ברוך הוא שאינו מביא מבול לעולם... ומה קול ההמון הזה ששמענו. אמר להם: חמדה טובה יש לו בבית גנזיו... וביקש ליתנה לבניו, שנאמר: הי עוז לעמו יתן. מיד פתחו כולם ואמרו: הי יברך את עמו בשלום”

זבחים קטז ע”א

כל הרעש שבעולם וכל הקולות אינם מבול. הם הכנה למתנה. וכך אומר דוד המלך: ”הי למבול ישב וישב הי מלך לעולם. הי עז לעמו יתן הי יברך את עמו בשלום” (תהלים כט, י עד יא).

והרמב”ם כותב על מלך המשיח: ”ויתקן את העולם כלו לעבד את הי ביחד, שנאמר כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם הי ולעבדו שכם אחד” (הלכות מלכים יא, ד). השפה האחת של מגדל בבל, שהייתה נגד הקדוש ברוך הוא, תתהפך לשפה ברורה שכולה בשבילו. ואז יתקיים ”כי מלאה הארץ דעה את הי כמים לים מכסים” (ישעיה יא, ט). המבול האחרון יהיה מבול של דעת הי’.

ואני חוזר ואומר דבר ברור. אינני נותן תאריכים ואינני קובע מה יקרה. הזוהר עצמו אומר ”ולית לן לאתערא חושבן וקצין”. אני רק מראה מה כתוב בספרים הקדושים, ואת התמונה כל אחד רואה בעצמו. ומה שבידינו לעשות הוא תורה, תפילה, חסד ואחדות.

ומי שמבקש ברכה ותפילה, לו ולבני ביתו, מוזמן לשלוח אליי את שמו ואת שם אמו, ואתפלל עליו בעזרת הי’.

יהי רצון שנזכה לראות במהרה ”וכנסת ישראל יוקים לה מעפרא”, ויקוים בנו ”הי עז לעמו יתן הי יברך את עמו בשלום”, בגאולה השלמה, במהרה בימינו, אמן.

בראשית ו, יא ורש"י שם; ו, יג ורש"י שם; ז, יא; ח, כא; יא, א ורש"י שם; ו, יא, ט ורש"י שם; טז, יב ורש"י שם · דברים א, יג · ישעיה א, כו; יא, ט; כו, כ ורש"י שם; נד, ט עד י; ס, יח · הושע ח, ד · יואל ד, יט ורש"י שם · עובדיה א, י · צפניה ג, ט · תהלים כט, י עד יא; מח, ה עד ח, רד"ק ורש"י שם; פג, ה עד ז · משלי כא, א; כט, ב · דניאל ב, כא; יב, ד · ברכות נה ע"א · ערכין יז ע"א · סנהדרין צז ע"א; צח ע"א; קח ע"א · זבחים קטז ע"א · בראשית רבה לח, ו · ילקוט שמעוני, ישעיה רמז תצט · זוהר, פרשת וירא (ח"א קיז ע"א) · כתר שם טוב · רמב"ם, הלכות מלכים יא, ד; יב, ה

המימד הנוסף · הרב יוסף ביטון שליט"א

050-590-1349 · ravbiton.com · לפניה מכובדת ולשותפות בהפצת תורת הקבלה